

A watercolor illustration of a scene in a park. In the center, a horse-drawn carriage is being pulled by several dark horses. Two men in bright red jackets and dark hats are seated in the carriage. To the right, a man in a dark uniform and cap is riding a white horse. The background features large, leafy trees in shades of green and yellow. A red and white diagonal banner is at the top right, and a blue and white diagonal banner is at the bottom left.

Bohemia a Albion

Milan Jakobec

Milan Jakobec: Bohemia a Albion

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury České republiky

Copyright © Milan Jakobec, 2023

ISBN 978-80-7511-737-3

ISBN 978-80-7511-738-0 (epub)

ISBN 978-80-7511-739-7 (pdf)

Předmluva autora

Tuto knihu věnuji památce Jeho Veličenstva královně Alžbětě II., jediné panovnice hrdého Albionu, která kdy přijela na státní návštěvu Bohemie, a památce mého přítele, londýnského excentrika Johna Scotta, který se nechal po smrti rozprášit na zahradě u české ambasády v Notting Hillu. Věřím, že jeho prach bude zabraňovat všem psům spěchajícím se po ránu vyvenčit do Kensingtonského parku, aby svatokrádežně zvedli nožku poblíž této zahrady, o jejíž vznik se John tolik zasloužil.

K napsání této knihy mě vedle anglofilství přiměl obdiv, jaký pocítuji k osobnostem, jejichž životní osudy na křižovatce česko-britských dějin v knize popisuji. Za všechny jmenuji Lady Milenu Grenfell-Bainesovou, Frantu Bělského, Zdeňka Mastníka, Annu Gregorovou, Evu Kolouchovou, Jana Čulíka staršího, Ralphi Felt-hama, tajemníky ministra zahraničních věcí Jana Masaryka Antonína Suma a Lumíra Soukupa i nezapomenutelnou slečnu Zdeňku Pokornou. Jsem šťastný, že mi bylo dopřáno je poznat a že mě poctili svým přátelstvím. Mé vřelé díky patří i Marku Tomanovi a Ivě Jakimiv, kteří se zasloužili o vydání knihy. Moc děkuji všem, kteří mně ze svého archivu laskavě věnovali v knize otištěné fotografie, zejména paní Alence Soukupové, Pravoslavu Tomkovi, Haně Rysové a velvyslanci Ivu Šilhavému.

Úvod – Má setkání s Jejím Veličenstvem

Píše se 28. březen 1996. Na speciální startovní ploše pro soukromá letadla na letišti v Heathrow je vše připraveno k odletu britské panovnice Alžběty II. na historicky první návštěvu České republiky. Čekám v královském salonku, abych se s královnou rozloučil. Český velvyslanec, jehož jsem zástupcem, zase čeká na přilet královského letounu na letišti v Praze. V ústech mám sucho, dlaně se mi potí. Připadá mi to neskutečné; stojím tu a čekám na příchod jedné z nejznámějších a nejpopulárnějších osobností planety. A už přichází! Královna Alžběta II. v modrém kabátě a klobouku následována princem Filipem vchází do salonku. Maršálek diplomatického protokolu mě představuje. S topoností kontinentálního neotesance se pokusím o předepsanou úklonu a podle protokolu čekám, až mě královna osloví. Potím se hrůzou, že na její otázku nebudu umět odpovědět.

„Jaké je počasí v Praze?“ zahájí královna rozhovor.

„Slunečno, Vaše Veličenstvo, Praha vás uvítá modrým nebem,“ zachrapím s úlevou.

Nastává chvíle pro *small talk* a já se na místě, které jsem si nezasloužil ani skutky ani původem, cítím nepatřičně. Zoufale chci, aby ta chvíle, po níž touží miliony lidí, rychle skončila, královna nasedla do letadla a svou přítomností těšila ambicioznější typy, než jsem já. Diplomatem jsem teprve dva roky, jiní po tomhle setkání touží celý život a já k tomu přišel jako slepý k malířskému stojanu.

Úvodní hovor o počasí vystřídal jiná témata. Nemohl jsem uvěřit, že slyším naživo její hlas, který jsem zatím slyšel jen z televize, zejména při každoročním zahajování činnosti britského parlamentu. Tep mi bušil ve spáncích, jako by mi v hlavě vyzváněl Big Ben, a pot se ze mě lil proudem. O čem jsme se to vlastně bavili? Královna hovořila o tom, že do Prahy jede nejen za českým prezidentem Václavem Havlem, ale také složit hold jedné své dávné příbuzné. Také se jmenovala Alžběta – Alžběta Stuartovna, a byla to česká královna,

dcera anglického krále Jakuba I. a manželka českého „zimního krále“ Fridricha Falckého. Přestože na Pražském hradě strávila celý rok, i ona nesla po zbytek života posměšný titul „zimní královna“. Tato praprapraprababička zaujímá v rodokmenu současné panující královské dynastie významné místo. Po vyhnání z Čech žila z milodarů příbuzných v Nizozemí. Měla spoustu dětí a málo prostředků. Syny poslala bojovat za bratra krále do Anglie, kde vypukla občanská válka. Dcery provdala v útlém věku po celé Evropě, nejmladší dcera Sofie si vzala za manžela kurfiřta hannoverského a zplodila s ním syna Jiřího. Když se roku 1714 po úmrtí bezdětné královny Anny hledal pro Velkou Británii vhodný panovník (v žádném případě katolík!), byl Jiří jediný protestantský kníže, jemuž kolovala v žilách krev Stuartovců. Proto byl parlamentem povolán na anglický trůn. Vládl jako Jiří I. a založil dynastii, která ve Velké Británii vládne dodnes.

Královna Alžběta II. se po chvíli rozloučila a nastoupila do svého soukromého letadla směřujícího do Prahy. S několika členy jejího doprovodu jsme zamávali letadlu, rolujícímu k startovací ploše, a pomalu se rozcházel ke svým vozům. Ještě předtím ke mně přistoupil staříčkový náčelník královského vojenského štábu, polní maršál baron Peter Inge, a řekl mi s vojenskou řízností: „Jste první Čechoslovák, kterému to mohu po těch mnoha letech říct. Moc nás mrzelo, že jsme vás v tom třicátém osmém nechali ve stychu. Ale my jsme na válku vůbec nebyli připraveni a v té první válce zůstalo příliš mnoho našich mládenců.“

Nevyčkal na moji odpověď, ostatně co bych mu na to mohl říct – že jsme to už Británii odpustili? Zasalutoval a odcházel ke svému autu.

Po příletu do Prahy bydlela královna v Lichtenštejnském paláci s vyhlídkou na Karlův most. Možná se ve snu přenesla o pár století nazpět a slyšela, jak po Karlově mostě 10. listopadu 1620 hrkají kočáry, ve kterých král Fridrich Falcký s královnou, služebnictvem a narychlo sbalenými cennostmi po prohrané bitvě na Bílé hoře navždy opouští Prahu. Alžběta Stuartovna se s českým královstvím ztotožnila natolik, že si pak po celý svůj dlouhý život, strávený ve vyhnanství, nechávala říkat Česká královna. Britský velvyslanec má její velký portrét ve slavnostní jídelně Thunovského paláce, který obývá.

Z návštěvy britské panovnice v Praze mám nejraději fotografii, na které prezident Václav Havel, očividně celý nesvůj ve snaze navázat se svou vzácnou návštěvou trochu nekonvenční vztah, ke královně vleče na vodítku svou fenku Ďulu. Jeho poradci mu zřejmě královnu vylíčili jako osobu, která bez každodenního kontaktu se psím plemenem nemůže být.

Za čtyři roky svého působení na ambasádě v Londýně jsem měl tu čest vidět Její Veličenstvo naživo ještě několikrát. Seděl jsem poblíž ní na stadionu ve Wembley, kde probíhalo za účasti našeho týmu finále mistrovství Evropy v kopané, i na pohřbu princezny Diany ve Westminsterském opatství.

Samozřejmě jsem královnu a členy královské rodiny každoročně vídal na diplomatických plesech v Buckinghamském paláci. Před začátkem bálu královna, princ Charles a vévoda z Edinburghu obvykle obcházeli špalír diplomatů z jednotlivých zemí a zapřádali s nimi rozhovory ve stylu: „Co říkáte počasí? Jak se vám líbí v Anglii?“ Princ Filip občas vyprovokoval salvy smíchu dotazy méně konvenčními jako: „Co byste na mém místě dělal s britským počasím? Chutná vám Fish and Chips?“ Ale já byl vždy až v druhé řadě za velvyslancem a jeho manželkou, a tak jsem neměl to štěstí, abych byl osloven. Na taneční parket jsem se nikdy neodvážil. Obávám se, že ve fraku z půjčovny Suits You z Oxford Street jsem vypadal jako strašák do zelí. Ne nadarmo se říká, že frak sedí dobře až ve třetí generaci. S velvyslancem Karlem Kühnlem jsme obvykle místo toho v královské obrazárně pokuřovali doutník. Jednou, když kolem nás procházeli premiér John Major a tehdejší vůdce opozice Tony Blair, jsme si vysloužili jejich káravý pohled. Dodnes nevím, zda proto, že kouřem ohrožujeme královskou kolekci Rubensů, nebo že se uléváme z tanečního parketu. (Anekdota vypráví, že i carevna Kateřina Veliká nelibě pocítovala, že na jejím plese netančí donští kozáci. Předvolala je, aby jim vyčinila. Padli před ní na kolena a omlouvali se: „Nezlob se, máťuško, my ně tancjory, my tolko jebaki!“)

Ve vypůjčeném žaketu a cylindru ze stejného zdroje jsem absolvoval také každoroční zahradní slavnosti v Buckinghamském paláci.

Podle vlastních zkušeností se domnívám, že nosit cylindr, aniž by vám při letných pozdravech spadl z hlavy, se naučíte až tak v páté, šesté generaci.

Naposledy jsem se s královnou setkal při předávání pověřovacích listin velvyslance Pavla Seifera v roce 1998, kdy pro diplomaty velvyslanectví poslala královna tři královské kočáry tažené spřeženími běloušů. Byla to náramná jízda a užívali jsme si ji nejen my a naše fraky, ale i náhodní turisté. Absolvovali jsme jízdu od sídla ambasády v Kensington Palace Garden ke Kensingtonskému paláci, pak parkem po Shnilé cestě (Rotten Row) k Apsley House – paláci vévody z Wellingtonu, vítěze nad Napoleonem, projeli Mramorovým obloukem a dál ulicí Constitution Hill, která vede přes Green park, se dostali ke vchodu do Buckinghamského paláce. V trůnním sále Buckinghamského paláce velvyslanec královně představil jednotlivé diplomaty. Tuhý královský protokol nedovoluje královnu oslovit, natož jí ukázat pozadí, byť pokryté krovkami fraku. Když jsou diplomaté představeni královně, couvají ze sálu po račím způsobu. Nenarazit přitom kostrčí do dveří, nešlápnout na packu jejímu oblíbenému pejskovi či neshodit vázu z dynastie Ming je umění.

Prezident Václav Havel měl královně její návštěvu oplatit v roce 1998. Vše jsme tehdy pilně připravovali. Program byl promyšlen do detailů, hosté na uvítací party byli zajištěni, přátelé Václava Havla (dramatici Sir Tom Stoppard, Harold Pinter nebo rocker Sir Mick Jagger) udržováni v pohotovosti. Vybíraly se také dary pro královnu. Toho roku byla tuhá zima a jezírko v zahradě Buckinghamského paláce netradičně zamrzlo. Kde se vzala, tu se vzala, přiběhla kmotra liška, přeběhla po ledu a zadávala hejno královniných plameňáků. Věřili byste, že v centru Londýna dávají lišky dobrou noc? Uvažovali jsme tedy o tom, že by českým darem královně mohl být párek plameňáků. Představte si, jak se v přijímacím sále Buckinghamského paláce otevrou dveře, a ke královně přichází Václav Havel s plameňáky na vodítku! Plameňáci vyseknou předepsané pukrle a stoupnou se na jednu nohu vedle královniných lokajů. Oba státníci pak plameňáky ve stylu *Alenky v říši divů* uchopí a zajdou si s nimi do zahrady zahrát krocket.

Z pečlivě připravené návštěvy prezidenta ale nakonec sešlo, protože dostal chřipku. Návštěva se uskutečnila rok poté, když už jsem v Londýně nebyl. Nakonec ovšem žádní plameňáci, královna dostala obvyklý servis od Mosera.

I.

Deset

héřaklovských
úkolů českého
diplomata
v Londýně

1. Dát dohromady Beatles pro koncert na Pražském hradě

Vyjíždějící diplomat a zejména ten, který je vyslán do takové štace, jako je Londýn, se přímo třese na svou příležitost, aby se zapsal do dějin. K tomu musí dostat nějaké ohromné úkoly. Něco jako antický rek Hérakles od krále Eurystenea. Zabít devítihlavou hydru, vykydat Augiášův chlív, lapit laň se zlatým paroží a tak podobně. Já do vínků svého působení v Anglii dostal hned zpočátku důstojné, ale neproveditelné zadání ze samotného Pražského hradu. Tajemník prezidenta Václava Havla Vladimír Hanzel, za gymnaziálních časů přezdívaný Ringo, mi zadal úkol dát dohromady skupinu Beatles a přimět je k tomu, aby svůj světový comeback po třiceti letech uskutečnili v Praze, nejlépe na druhém nádvoří Pražského hradu. Dokonce za skupinu vyřešil problém, kým nahradit Johna Lennona zavražděného v roce 1980 – přece jeho synem, který se mezitím naučil obstojně hrát na kytaru a zpívat. Výborně vymyšleno, jenže Beatles se znovu dohromady dát nechtěli, a to ani pod patronací Václava Havla. Ostatně nedostal jsem se dál než k jejich agentům.

Hlavy státu obvykle provozují obchodní diplomacii, říká se tomu otevírat dveře rozvoji obchodních styků. Tak to dělal jak Václav Klaus, tak Miloš Zeman. Václav Havel byl zřejmě jediným prezidentem, který, protože ho obchodní diplomacie nebavila, holdoval rockové diplomacii. Místo pochybných kšeftařů a zbrojních magnátů přijímal na Pražském hradě rockové hvězdy – Franka Zappu, Rolling Stones, Lou Reed a nebo Petera Gabriela. Jak rád bych mu přidal do sbírky skalpy Paula, George a Ringa!

Václav Havel byl rockový fanda jako já. Rockovou hudbu jsme si zamilovali, protože ji komunisté zakazovali. Voněla svobodou, která nám scházela, a provozovali ji rebelové, s nimiž jsme se ztotožňovali. K nám za železnou oponu se jich moc nedostalo, a tak se Václavu Havlovi nelze divit, že si je chtěl po jejím pádu ještě užít.

Začalo to Frankem Zappou, který do Čech zavítal již v lednu 1990. Na letišti se Zappovi dostalo uvítání, jako když Beatles poprvé přijeli do Ameriky. Byl pro Čechy cosi jako socha svobody

s elektrickou kytarou na krku. Češi, národ Jaroslava Haška, obdivovali u Zappy mimo úžasné hudby i jeho smysl pro rockovou komedii a satiru. Fotografie nahého Zappy na záchodě byly povinnou výzdobou domácností českých androšů. Na druhé straně byl Zappa příčinou zcela pokřiveného pohledu Čechů na Spojené státy americké. „Jenom skrze Zappu Ameriku chápu,“ napsal český básník a diplomat Tomáš Kafka. A jak se mýlil! Mysleli jsme si, že všichni Američané jsou stejně svobodomyšlní jako Frank Zappa. Dlouho nám trvalo, než jsme pochopili, že Frank Zappa je silně atypický Američan. Netušili jsme, že Amerika, ta země svobody pro miliony imigrantů, dovede být také úzkoprsá, bigotní a nepřiliš tolerantní. Právě před tím nás přišel v lednu 1990 Zappa varovat, jenže ani na Pražském hradě nenašel uši, které by mu chtěly naslouchat. Jeho kritice prezidenta Reagana, kterého jsme považovali za druhého prezidenta Wilsona, muže, který napomohl k rozkladu Sovětského svazu, jsme v naší posametové revoluční euforii nemohli rozumět.

Jedno ze setkání se Zappou se uskutečnilo v Loretě, kde měl zahrát na zvonkohru. Já byl v té době zaměstnán jako hlídač loretánského pokladu. Dostal jsem za úkol ho Loretou provázet. Zappa se na Loretu dostavil oblečený v nádherném černém raglánu a sněhobílé košili s tmavou kravatou. Z Lorety měl totiž odjet přímo k prezidentu Havlovi na hrad, a tak se hodil do gala. Prokvetlé přistřižené a skvěle upravené vlasy doplňovaly zjev dokonalého gentlemana. Jen muška pod dolním rtem a typický knír potvrzovaly, že je to ten divoch známý svými dlouhými disharmonickými kytarovými sóly, který si jako dárek ke svým desátým narozeninám vyprosil od rodičů meziměstský telefonický hovor s neposlouchatelným zakladatelem elektronické moderny Edgarem Varěsem.

Při vstupu do Lorety jsem ho uvítal slovy: „Milý Franku, jsi už druhý slavný Frank, který přichází zahrát na loretánské zvonky. Prvním byl v roce 1846 Frank Liszt.“ Ukázal jsem mu kostel, kde nejvíce obdivoval uřezaná ňadra svaté Agáty na misce, kterou nesou nevinní andílkové, dále ambity se svatou Starostou, jež Zappu svou podobou malinko připomíná. Loretánský poklad v prvním patře Zappu nezau-

jal, zato s hravostí malého dítěte rozezvučel skleněné baňky na stropě klenotnice. Nakonec jsem ho po zaprášeném schodišti vyvedl na věž ke zvonkům, kde měl konečně zahrát něco různějšího než oposlouchané a unylé *Tisíckrát pozdravujeme Tebe*.

Zappův koncert očekával na náměstí dav mániček, ale skončilo to neslavně. Klávesy, od nichž vedou táhla k sedmadvaceti zvonkům, jsou zatuhlé a ovládají se nesnadno. Po několika pokusech rozezvučet zvony, které pouze vyplašily na věži hnízdící holuby, to Zappa vzdal. Dav na náměstí se zklamaně rozešel.

Na závěr prohlídky se Franka Zappy zmocnil neklid. Ukázal mi ruce špinavé od klaviatury zvonkohry, zaneřáděné prachem a holubím trusem a postěžoval si: „Jak můžu tak špinavou ruku podat vašemu prezidentovi?“ Zavedl jsem ho k umyvadlu, kde se chvíli šplíchal, ale stavu bělostné elegance, v jakém do Lorety vkročil, už nemohl dosáhnout. Ještě mi vepsal do své autobiografické knihy *The Real Book of Frank Zappa* věnování adresované Jazzové sekci: „You have kept music alive“ (Udrželi jste hudbu naživu), a už ho Kocáb tlačil z Lorety vstříc prezidentskému přijetí.

Se svým vzhledem si Zappa starosti opravdu dělat nemusel. Václav Havel zřejmě očekával, že hudebník přijde v některém ze svých hipisáckých převleků, třeba v sukýnce a s culičky, a tak ho přijal ve svetr. Pokouřili spolu a prezident mu ukázal hradní vybavičku čerstvě zděděnou po dělnických prezidentech. Dle televizního dokumentu se Zappovi nejvíce líbilo splachování záchodů na fotobuňku, které několikrát s rozkoší zopakoval. Asi jsme tu Ameriku nakonec přece jen dohnali a předehnali – aspoň ve splachování hradních WC.

Chudák Václav Havel byl za kamarádění s Frankem Zappou z Washingtonu vyplátněn. Zappa ležel v žaludku hlavně viceprezidentu Goreovi, jehož manželka stála v čele tzv. „washingtonských paniček“ v boji za cenzurování šťavnatých textů amerických rockových skupin. Chtěly, aby se i na cédělka lepily samolepky s nápisem „nedoporučuje se dětem do 15 let“ a podobně. Bylo to právě vystoupení Franka Zappy v americkém Senátu na obranu prvního dodatku americké ústavy, zaručujícího svobodu projevu, co plány samozvaných ochránkyň

veřejné morálky zhatilo. Americká velvyslankyně Shirley Templová (shodou okolností jméno této někdejší dětské filmové hvězdy používal odstoupivší britský král Edward VIII. jako posměšnou přezdívku pro svou neteř, budoucí královnu Alžbětu II.) dostala za úkol Havlovi taktně sdělit, že pokud bude jeho kamarádíčkování s kontroverzním podivínem Zappou pokračovat, od Ameriky se nedají očekávat žádné investice a prezident Bush do Prahy nepřijede.

Václav Havel – státník musel přátelství s rebellem Zappou obětovat vyšším zájmům. Své sympatie přenesl na londýnské rebely Micka Jaggera a Keitha Richardse. Rolling Stones. Ti přijeli do Prahy v srpnu 1990 a na Strahovském stadionu zahráli pro 100 000 lidí. A světe zboř se, zadarmo. Jako speciální dárek navíc zanechali v Praze své jevištní reflektory k dramatickému nasvícení Pražského hradu v nočních hodinách. Keith Richards ve svých pamětech vzpomíná: „Udělal jsem mu z toho učiněnej Tádž Mahál. Dali jsme Václavovi malé bílé ovládatko s vyplazeným jazykem. Byl jako děcko, mačkal tlačítka, obcházel Hrad a vykřikoval radostí. Málokdy vidíte prezidenta v takové situaci. Přitom si říkáte, ty vole, to je ale bezva chlap!“ Divoký kytarista Stounů vzpomíná, že si připadal, jako by osvobodil Prahu. Ocenil také, že Václav Havel vždy připomínal, jakou roli sehrála rocková muzika při osvobození střední a východní Evropy z balalajkového područí.

Havlova rocková diplomacie se Stouny vyšla dobře i mediálně. O přelomovém prvním koncertu Rolling Stones v Praze, který Václav Havel uvedl slovy: „Z hvězdného nebe se snesla do naší republiky skupina Rolling Stones!“, napsala řada světových médií. Vše završila pozdější slavná fotka krevních pobratimů Micka Jaggera, Keitha Richardse a Václava Havla z letiště v Melbourne. Fotka obletěla celý svět a přinesla Václavu Havlovi slávu největší rockové hvězdy mezi světovými prezidenty.

Shodou okolností jsem se od jednoho australského diplomata dozvěděl tajemství, jak byla fotografie pořízena. Na letišti v Melbourne čekala na znamení k odletu dvě letadla – soukromý letoun Rolling Stones a český prezidentský speciál vracející se ze státní návštěvy

Austrálie. Když se Václav Havel od australského ředitele diplomatického protokolu, který čekal na odlet jeho letounu, dozvěděl, že vedle parkují Stouni, zajásal a poslal ho, ať jde pozvat členy skupiny k němu na drink. „Jsou to moji staří kámoši, žádné obavy, přijdou,“ ubezpečoval ho Václav Havel. „Já myslím, že mě vyhodí!“ oponoval Australan.

Když protokolista tlumočil Stounům pozvání na drink do vedlejšího letounu, došlo na jeho slova – arogantně ho vyhodili. Protokolčík prezidentovi v diplomatickém jazyce oznámil, že Stouni jsou zaneprázdnění naléhavými úkoly. „Jo, určitě naléhavě kouřeš trávu a šňupou koks!“ rýpla si prezidentova manželka Olga.

Václav Havel nesl novinu těžce, a tak poslal protokolistu, ať to zkusí ještě jednou. Snad jim mezitím došlo, kdo Václav Havel je. Naštvaný protokolista opět bušil na zavřená vrata soukromého letadla, aby si od polonahého rozjařeného Micka vyslechl, že mají výbornou zábavu a nikam se jim nechce. Ať český prezident přijde a dá si šluka s nimi, když o ně tak stojí.

Prezident spustil monolog o tom, že to je neúcta k jeho úřadu. To už bylo na jeho manželku, energickou Olgu příliš. Vynadala mu do zastydlejch pubertáků a navrhla, že když tu tlupu arogantních rockových primadon musí skutečně vidět, ať hejbne zadkem, vyjde z letadla a setká se s nimi na letištní ploše. Protokolista odcupital s tímto kompromisním návrhem k vedlejšímu letadlu. Návrh byl přijat a fotka „nejlepších přátel na letišti v Melbourne“ byla na světě. Díky rozrolovaným motorům si toho moc neřekli, o čemž svědčí gestikulace Václava Havla na fotce. Nicméně rozesmáté tváře aktérů říkají: neslyšíme se, ale máme se rádi. Fotka se podařila a dnes je krásnou nostalgickou vzpomínkou na časy, kdy jsme měli na Hradě prezidenta-rockera. Havel forever!

Na konci svého prezidentování ještě Václav Havel v roce 2002 pozval na každoroční konferenci Fora 2000 britskou rockovou hvězdu Petera Gabriela. Peter Gabriel nebyl běžný typ rockera, přestože proslul divokými jevištními show s četnými převleky. Byl z rodu rockerů – humanistů, jako Bono z U2. Spolupracoval s Amnesty International, zasazoval se za disidenty z Afriky i východní Evropy. Dokonce jsem si

myslel, že píseň Wallflower, která začíná detailním vyličením rozměrů vězeňské cely, složil pro uvězněného Václava Havla, dokud mě sám Peter Gabriel nevyvedl z omylu. Založil festival WOMAD, který dával šance talentům z odlehklých částí světa, kteří nikdy nemohli ani snít o tom, že se stanou mezinárodními hvězdami. Dával jim k dispozici své nahrávací studio. Kamarádil se s nejvýznamnějšími světovými vědci a zajímal se o zlepšení života na planetě, obranu před dezertifikací, ale třeba i o takové věci, jako je levitace. Tu provozoval i na pódiu. Jeho strhujícím číslem bylo stoupnout si na hranu jeviště a během koncertu skočit dolů do publika jako do vody. Vlny nadšených fanoušků si s ním celé minuty pohrávaly jako mořský příboj. Šlo tam o život, ale on pokaždé přežil, i když měl utrhané šosy, kapsy a knoflíky.

Čekal jsem na Petera Gabriela ve VIP salonku ruzyňského letiště. Měl mírné zpoždění. Měl jsem za úkol ho přivítat v Praze a přivést na již zahájenou recepci Fóra 2000 na Pražském hradě. Konečně se objevil. Byla to již silně olysálá, zešedivělá rocková hvězda, oblečená v obyčejných plátáčích s krtčími kapsičkami. Jen z tváře vystupovaly výrazné krásné oči. A ten hlas! Něžné útlé elfce, kterou měl po svém boku, nebylo víc než dvacet. Letadlo mělo zpoždění, a tak jsme rovnou z letiště spěchali do hradních prostor, kde už probíhala recepcce. Když jsem ho přivedl k Václavu Havlovi, ten se celý rozzářil, odstrčil dva tibetské mnichy, s nimiž právě probíral transcendentální meditaci, a udělal Gabrielovi místo vedle sebe. Nicméně mediálně hradní rocková diplomacie tentokrát vyšla na prázdno, fotka z toho nebyla. Peter Gabriel se ve společnosti expolitiků, renomovaných disidentů a společensko-vědecké smetánky cítil nesvůj, a tak odjel o den dřív s omluvou, že jeho krásné elfce umírá babička. Moc jsem toho litoval, protože jsme měli na ten den smlouvenou ranní partii tenisu v Jelením příkopu. Tenis jsem si s rockovou hvězdou nezahrál, ale svůj okamžik slávy jsem si zažil už den předtím, když za mnou chodili na recepci velcí čeští politici rockeři od Michaela Kocába po Michala Prokopa a žebrali: „Puč mi ho!“

Ukořistil ho na chvíli jen vytrvalý Michael Kocáb, který si na něj počkal po tiskové konferenci, kde se naši novináři nezmohli na lepší

otázku než „A proč jste odešel od Genesis?“, přestože od té doby uplynulo již čtvrt století. Michael Kocáb byl v ráži. Tvrdil Peteru Gabrielovi, že takové studio, jako má on, nikdo nemá. Ať si přijde něco zkusmo nahrát! Měl jsem rád Kocábovy písničky i jeho jevištní převleky, ale v převleku za českého furianta jsem se za něho trochu styděl.

Krátce nato Václav Havel odešel do politického důchodu a s hradní rockovou diplomacií byl konec. Pražský hrad opanoval salónní jazz nového prezidenta Václava Klause, suchý, pedantický a sebestředný, jako byl on sám.

2. Přeměnit betonové hnízdo komunistických špiónů v ambasádu spojeneckého státu

Velvyslanectví České republiky u dvora svatého Jakuba v Londýně se honosí pouze dobrou adresou. Kensington Palace Gardens je sice jen neprůjezdná rezidenční ulička kolem plotu Kensingtonského paláce, zakončená na obou stranách branami s ostrahou, ale je plná překrásných rezidenčních vil, kde sídlí velvyslanec francouzský, ruský, norský a saúdskoarabský, jakož i řada ruských oligarchů, včetně toho, co koupil fotbalový klub Chelsea.

V Kensingtonském paláci, kde před nástupem na trůn přebývala i císařovna Viktorie, bydlí tradičně následníci trůnu (v současnosti princ William) a další panovníkovi příbuzní. Z přilehlého Kensingtonského parku vzletají helikoptéry, které si mnohdy sami pilotují, do oblak za svými královskými povinnostmi. Za rezidencí Saúdské Arábie však nádherná růžových cihel, bílých mramorových říms a naježených vzosných věžiček končí. Na konci ulice se tyčí pětipatrové betonové monstrum, se kterým by se snad dalo smířit, kdyby představovalo pouze bariéru chránící diplomatickou uličku od strašlivého hluku Bayswater Road, tvořící předěl mezi Kensingtonem a Notting Hillem. Po této ulici se valí dnem i nocí nepřetržitý proud aut, taxíků, dvoupatrových autobusů a hasičských vozů směrem do centra Londýna k Picadilly a k Oxford Road. Jenže betonové monstrum, tyčící se

nad okolními budovami jako futuristický strašidelný hrad, není hluková bariéra, ale Velvyslanectví České republiky.

Nebylo tomu tak vždy. Jan Masaryk sídlil v Grosvenor Place u zdi zahrady Buckinghamského paláce. Udělal šup přes zeď a už mohl „koltavému králi“ Jiřímu VI. v zahradě vyprávět nejnovejší vtipy. Československé socialistické ego si ale žádalo sídlit v budově, která by všem v Londýně vyrazila dech asi jako pavilon Expo na světové výstavě v Bruselu 1958. Na pozemku, který si na 99 let Československá socialistická republika pronajala od správce královských nemovitostí (Crown Estate), vyrostla šestipatrová modernistická nestvůra z betonu. Tyčila se tam jako rozlícená bílá velryba Moby Dick nad rozčerenými vlnami krásných kensingtonských georgiánských vilek a domků z červených cihel a bílých mramorových štítů. Budova nebyla postavena jako sídlo ambasády, ale jako takový malý socialistický koncentráček, kde měli až na velvyslance bydlet všichni ostatní diplomaté a zaměstnanci ambasády tak, aby kolektivně čelili ideologické diverzi a vzájemně se špehovali. Samotná ambasáda byla kousek dál a svými rozměry nepřesahovala standardy reprezentativní ulice Kensington Palace Gardens. V Londýně vznikla v 70. letech řada ohavných betonových staveb. Anglie válkou zchudla a beton byl nejlevnějším stavebním materiálem. V této konkurenci si naše budova nevedla nejhůře. Dokonce získala cenu Královské společnosti architektů. Základním problémem po roce 1989 nebyl modernistický styl budovy, ale to, že byla symbolem minulých časů, kdy nepřehlédnutelnou budovu, aspoň podle přesvědčení místních obyvatel, obývali samí komunističtí špióni. Mimoto, v době mého příjezdu, ji pokrývala dvacetiletá vrstva špíny. Bílá kensingtonská velryba značně zešedla, a špína spolu s londýnskými dešti na ní vytvořila žirafi struktury. Podle smlouvy s Crown Estate přitom mělo Československo povinnost ji jednou za pět let nechat vyčistit, což se nikdy nestalo. Po rozdělení Československa připadla šestipatrová „Bílá velryba“ Čechům, zatímco menší reprezentativní budova bývalé československé ambasády Slovákům. Češi ve své budově úřadovali i bydleli, což přinášelo obecnou nespokojenost, četné absence na pracovišti i jiné problémy. Zatímco velvyslanec přijímal

návštěvy, jeho podřízení předstírali, že ve svých kancelářích v prvním poschodí tvrdě pracují, ve skutečnosti ale již čenichali vůně deroucí se k nim z vyšších poschodí, kde diplomatické manželky připravovaly oběd. V zástěře, pleťové masce a natáčkách (stále se totiž připravovaly na večerní recepci) občas vyběhly na chodbu, aby okny zkontrolovaly dítka hrající si na ohavném betonovém dvorku. Jejich pohled přitom sklouzl na vedlejší menší betonovou budovu bývalé rezidence velvyslance ČSFR, která při dělení v roce 1993 připadla slovenským kolegům. Mállokterá se ubránila pocitům hluboké křivdy. Jak to, že my se tu mačkáme dohromady, dejcháme puch z aut a posloucháme ustavičný rachot z Bayswater Road, kvůli kterému nemůžeme ani otevřít okna, zatímco bratia Slováci si mohou pronajmout byty v hezkých částech Londýna? Velvyslanečtí radové v zeleni krásného Hampsteadu na kopci, tajemníci v příjemném Notting Hillu, jen atépěčka (administrativně-techničtí pracovníci) bydlí na ambasádě. My si tu zatím v brutálně betonové a jistě i karcinogenní pevnosti navzájem koukáme do hrnců. Na chodbě vedle velvyslanceckého rady bydlí zahradník a domovníci, paní první tajemníková sdílí balkónový věšák na prádlo s manželkou řidiče, a nikoho si nemůžete pozvat, aniž by se to dozvěděl celý barák.

Vztahy se slovenskou ambasádou byly krátce po rozdělení Československa sic bratrské, ale mírně napjaté. Podle smlouvy o dělení majetku v zahraničí sdílejí oba státy ambasádní budovy podle určeného klíče 2:1. Aby se spravedlnosti učinilo zadost, do dělení vstupovalo i reciproční pravidlo, že když v Londýně dostala Slovenská republika federální budovu velvyslanectví a Česká republika budovu federální rezidence, na srovnatelné evropské ambasádě, třeba v Paříži, tomu bylo naopak. Platilo pravidlo, že mobiliář zůstává v budově a nesmí se dále vyměňovat. Tak docházelo k absurditám, kdy pracovně slovenského velvyslance vévodil obraz Hradčan, zatímco pracovna českého velvyslance se honosila obrazem bratislavského hradu. Federální archiv zůstal vždy v někdejší hlavní budově ambasády, takže čeští diplomaté teď obtěžovali vyhledáváním starých spisů slovenské kolegy v Londýně, zatímco Slováci to opláceli českým kolegům v Paříži.

Zejména čeští, ale i slovenští krajané většinou odmítali brát rozdělení Československa na vědomí, a tak si všechny krajaňské instituce a spolky ponechávaly své původní „československé“ názvy. Slovo „Czechoslovak“ nemizelo snadno ani ze slovníku Britů, i když hovořili o ryze českém či slovenském problému. Československá hymna i nadále vesele vyhrávala, kdykoli na nějakém britském sportovním závodišti náhodou zvítězil Čech či Slovák. Nicméně Češi ani Slováci se nenechali rozdělením vyprovokovat k vzájemným útokům a dobré vztahy se udržely. Slovenský kolega Šiša, který v Londýně končil, právě když já jsem začínal, mi například řekl: „Prozradím ti největší diplomatické tajemstvo.“ Coby diplomatický novic jsem nastražil uši. „Poviem ti, kde v Londýně zadarmo parkovať!“

Ale vrátíme se k budově českého velvyslanectví. Do smlouvy s Crown Estate byla zahrnuta povinnost každé čtyři roky očistit fasádu ambasády. ČSFR tuto povinnost okázale ignorovala, a tak léty budova šedla a pustla, z odroleného železobetonu po kdysi bílých stěnách stékaly rezavé cákance kombinované se zelenými pruhy z mechů a lišejníků a s bělavými hručkami holubího trusu. Nic nezachránily záclony s květovanými vzory visící v bytech diplomatů. Na chodníku před budovou probíhal boj mezi smečkami psů, kteří nedonesli obsah svých střev a močových měchýřů ke sto metrů vzdálenému vchodu do Kensingtonského parku, a domovníky ambasády, kteří to po nich všechno bez ustání uklízeli. Po každém z patnácti betonových rohů průčelí ambasády stékal ve dne v noci proud čerstvé psí moči a tuhnul do nelibě páchnoucích skvrn na chodníku. Nic nepomohly varovné tabulky z Borough Kensington a Chelsea (tj. radnice městského obvodu) „*Do Not Soil!*“ (Neznečišťujte!) s obrázkem psa s nohou ladně položenou na patníku. Budova velvyslanectví nově založené České republiky, jejíž prezident Václav Havel byl Londýňanům sympatický, protože stejně jako Churchill rád rozevíral prsty do věčka na znamení vítězství, prostě nepřekročila stín své špionské minulosti.

Chudák velvyslanec! Pokaždé když na ambasádu zavítal vlivný ústavní činitel, riskoval svůj i jeho život tím, že jej převedl přes nekončící *traffic* Bayswater Road, aby mu dopřál nehezký pohled na omše-

lý socialistický brutalismus ambasádní budovy náležející státu, který již nechce mít s brutalitou ani se socialismem nic společného. Všichni čeští ústavní činitelé se s velvyslancem shodovali v názoru, že se s tím musí něco dělat. Když pak ale padla částka, kterou by v Londýně stála přestavba či stavba nové ambasády, nadšení vždy povadlo. A tak česká ambasáda sídlí ve stejné betonové budově dodnes a bude tam zřejmě sídlit navždy. Můžeme jen litovat, že jsme v Londýně neměli stejného lamače ženských srdcí, jako byl Milan Rastislav Štefánek v Paříži. Česká ambasáda tam dodnes sídlí v nádherném paláci poblíž Eiffelky, který Štefánikovi darovala jedna z jeho aristokratických milenek.

Poté co ztroskotaly naše snahy vyrazit z ústředí alespoň nějaké peníze na očištění budovy nebo částečnou rekonstrukci, objevil se jednoho dne na ambasádě muž, který se představil jako John Scott. Předložil vizitku, kde bylo psáno, že je předsedou a jednatelem Okrašlovacího spolku Notting Hillu. Vypadal zcela nedůvěryhodně. Sukovitý, v kraťasech, z nichž vyčnívaly nohy jako sloní tlapy, přijel na starožitném bicyklu s berany. Na hlavě, která byla proti tělu neúměrně malá, mu seděla čepice s kšiltem. Růžové sako s bílými proužky bylo osamoceným ostrůvkem dandyovské elegance. Muž se sloníma nohama se vnutil do naší recepce a žádal si rozhovor s velvyslancem ve velmi urgentní věci.

Ujal jsem se ho jako velvyslancův zástupce a usadil ho v příjmací místnosti. Cestou mi dal strašnou herdu do zad, jež byla míněna jako přátelský pozdrav, a začal rovnou k věci: „Půl života jsem věnoval rugby a druhou zvelebování této čtvrti. Bývala to pěkná čtvrt, dokud se tu nezačaly stavět ty strašné betonové budovy. Jednou z nich je, bohužel, vaše ambasáda.“

Začal jsem cosi mumlat o ceně Královské společnosti architektů a o tom, že sháníme finance na rekonstrukci budovy, ale byl jsem brzy přerušen.

„Já proti vaší ambasádě nic nemám, je to do jisté míry apoteóza použití betonu. Beton byl v 70. letech nejlevnější materiál. I my jsme z něj postavili mnoho budov, třeba Národní divadlo na Southbanku.

Ale odhlédneme-li od toho, že se sem vaše budova vůbec nehodí, její největší současnou vadou je zanedbanost. A s tím vám můžeme pomoci.“

Nedůvěřivě jsem si toho podivného chlapíka prohlížel. Jeho ruce i nohy byly poseté jizvami, na vyšisované, kdysi modré vestě byl znak ragbyového klubu Oxfordské univerzity. „Nejhorší je pohled zepředu,“ pokračoval. „Chtělo by to vysadit na chodníku nějaké stromky, aby to dlouhé průčelí oživilo a rytmižovalo. Psi budou zvedat nožičku na stromky, ne na rohy ambasády. Já dodám stromky, vy je budete pravidelně zalévat, platí? A na ty ohavné balkóny nad zastávkou autobusu koupíte nějaké truhlíky s popínavými rostlinami, OK?“

John Scott mě ubezpečil, že když budeme dobře spolupracovat, bude naše budova zase „Mňjáám“. Při tomto zvuku přiložil svou obrovskou pěst k ústům, vydal mlaskavý zvuk a pěst zvedl k nebesům. Při rozloučení jsem obdržel další herdu do zad.

Dech mi vyrazil ještě víc rychlostí svého konání. Když jsem po několika dnech vyšel na ulici, z ozdobných mříží na chodníku před průčelím ambasádní budovy vyrůstalo sedm mladých stromků.

Notting Hill byla od šedesátých let minulého století bohémská čtvrť plná domků v georgiánském stylu. Protínala ji Portobello Road, kde se každou sobotu odehrává nejslavnější bleší trh starožitností v Londýně, navštěvovaný ohromnými davy turistů. Je to čtvrť natolik slavná, že pronikla do literatury i hollywoodských filmů. G. K. Chesterton napsal román *Napoleon z Notting Hillu* a v americké produkci vznikl film *Notting Hill*, ve kterém hráli hlavní role Hugh Grant a Julia Roberts. Čtvrť v jednotném georgiánském slohu se soukromými parky na malebných náměstích odjakživa přitahovala literáty, malíře i hudebníky. Bydlel zde George Orwell, po příjezdu z rodného Newcastle tu v podkrovním bytě třel bídu začínající Sting, v místním nahrávacím studiu nahrávali Beatles a další skupiny *swinging sixtees*, jak Britové říkají šedesátým letům. V osmdesátých letech byl bohémský ráz čtvrti porušen, na kraji Notting Hillu bylo postaveno několik ohavných výškových budov, kterým vévodila naše ambasáda. Bohémové z Notting Hillu prchli vytlačeni víkendovými hotely pro méně movité

turisty. Krásné vily si mnohamilionovými investicemi adaptovali ruští milionáři a konzervativní politici. Byli to oni, kdo vlastnil klíče od soukromých parčíků.

Týden jsem přesvědčoval hospodáře, aby koupil padesát květníků s brečťany na balkony přiléhající k jednotlivým bytům, jež obývají diplomaté, řidiči a domovníci. „Nebudou to zalejvat, pane rado. Vy neznáte, jaký jsou lidi prevíti! Všechno tu jen vokopávají a ničej. Z cizího krev neteče. O erární květník se starat nebudou.“ Hospodář byl člověk šetrný, dbalý ministerských předpisů. Ve svém respektu k předpisům šel tak daleko, že když zjistil, že ve skladu je spousta láhví Martini, Campari, Dubonetu a jiných dobrot, které nedosahují předepsané procento alkoholu, aby se mohly dlouhodobě skladovat, nařídil jejich úřední likvidaci. Když jsem se mu to pokusil rozmluvit, odbyl mě neprůstřednými argumenty: „Na recepcích to už rozlívát nemůžeme, co kdybychom někoho přiotrávili, a lidem to rozdat nemůžu, protože je to koupené za erární peníze.“ Mou námitku, že předtím, než bychom to nalili hostům, bychom nejdřív ochutnali, zda to není zkažené, odbyl, že na oslavě státního svátku potřebuje zaměstnanec ambasády výjimečně střízlivé. A tak se jednoho dne přistoupilo k úřednímu výkonu, při kterém dva domovníci pod bdělým okem hospodáře vylévali do vany deset let staré aperitivy, které měly méně než dvacet jedna procent alkoholu. Libě zavánějící červená, žlutá, růžová i fialová tekutina se mísila do nádherných barev duhy a vírem odtékala do odpadu. Jednoho z domovníků, bývalého námořníka, ten úřední výkon dočista rozložil. Ožral se tak, že pak usnul na chodníku před ambasádou, kde smetal psí hovínka. Od té doby jsme ho neviděli střízlivého. Inu námořník!

V sobotu ráno mě vzbudilo divoké vyzvánění na venkovní zvoněk. Ztěžka jsem otevřel zatuhlé posuvné okno a vyhlédl na ulici, po které právě busy a taxíky přivázely první stovky turistů na populární bleší trh v Portobello Road. Dole stál John Scott se svým kolem a cosi nahoru hulákal. Byl zjevně silně rozrušen. Seběhl jsem dolů, abych předešel diplomatickému incidentu, který se jevil ještě horší než ten středeční, kdy jsme sbírali z chodníku ožralého domovníka.

„Utratil jsem peníze okrašlovacího spolku za stromky, které nikdo nezalévá!“ řval na mě John Scott v rauši tou nejdokonalejší oxfordskou angličtinou, kterou Britové z vyšších vrstev používají ve chvílích silného afektu. Měl pravdu, domovník od středy vypávil opici a konev do ruky nevzal. Ve snaze napravit, co se dá, jsem přinesl dva kýble a hledal nejbližší zdroj vody. John Scott mi kýble vyrval, obešel ambasádní roh, vtrhl do luxusní restaurace Archa mezi snídající Italy, které bouřlivý příchod svalnatého obra v trenkách viditelně poděsil. Odstrčil snědou kuchařku běžující v jakémsi neznámém jazyce, vrazil kýbl pod vodovod mezi kouřící hrnce a nedbaje hromování a brebenění kuchařky točil vodu. Já lítal s kýbly ke stromkům a zaléval. Johna naše společná hektická aktivita uklidnila, dokonce ujistil Italy, že Řím je Mňjáám, a poděkoval kuchaře za vodu.

Na rohu ambasády se na mě opět obořil: „A co budeme dělat s tímhle svinčíkem?“ Roh ambasády ve své neutěšenosti ladil s celkovou zanedbaností ambasádního objektu. Byl tam okopaný betonový výklenek a špinavé schody. Protože v blízkosti byla zastávka autobusu č. 12 do Dullwiche, cestující se při čekání na autobus na schodech ukřivali před deštěm, baštili své sendviče a četli noviny. Na zemi po nich zůstávaly obaly od svačín a přečtené noviny, a v těch tam potom přes noc přespávali bezdomovci, kterým se v Londýně pro jejich náklonost k vínu z krabice říká *winos*. Pach lidské moči na schodech předčil i ty ambasádní rohy, jež očůrávali psi. Domovníka žádná síla nepřiměla ten špinavý kout pořádně uklízet, protože to byla sisyfovská práce. Když ten chlívek smetl a odvezl, za hodinu ho tam měl zas.

Ve své provinilosti za nezalévané stromky jsem byl schopen okrašlovacímu obrovi slíbit cokoli. „Představuju si, že by tu mohlo stát nějaké umění zasazené do zeleně. Něco od českých sochařů, co dělaj Mňjáám věci, na co bychom byli oba pyšní,“ vydíral. „Vy dodáte sochu, my zaplatíme úpravu pozemku a tu zeleň, dojednáno!“ vykřikl na závěr a ujížděl na svém bicyklu na Portobello Road, kde právě začínal bleší trh.

Hospodáře se mi podařilo umluvit, aby koupil květináky s popínavými rostlinami, ale kde sebrat české umění? Diplomát je, jak se

říká, placen za trapnost a musí umět vařit z vody. Pokud se spoléhá, že na sebelepší účel dostane peníze od svého ministerstva či jiné státní instituce, nedosáhne ničeho. Ambasáda má svůj kulturní rozpočet, ten je ale obvykle tak nízký, že nestačí ani na letenky pozvaných reprezentantů národní kultury, o nějaké odměně ani nemluvě. Diplomata je kulturní somrák, který ve snaze šířit národní kulturu do ciziny musí umět přesvědčit českého umělce, aby se zřekl nároku na odměnu, dopravu do Londýna si hradil sám a netrval na ubytování v hotelu, protože na ambasádě se pro něj vždycky nějaká postel najde.

Mou obětí se stal Václav Vokolek, malíř, básník a spisovatel, s nímž jsem kdysi na Loretě renovoval zповědnice a klekátka. Od Johna Scotta dostal za úkol vytvořit pro Londýn něco Mňjáám. Nejprve nechápal, co to je, takže jsem mu musel význam Mňjáám gesticky zpodobnit. Protože byl zároveň výtvarník i básník, navrhl objekt nazvaný *Ocelové haiku*. Tři dvoumetrové kovové sloupy z nerez oceli, v nichž jsou vyřezaná písmena tvořící slova v jazyce, který není ani češtinou, ani angličtinou, ani jiným známým jazykem. John Scott byl nadšen. Dokonce slíbil zaplatit podniku ČEKOV materiál i výrobu. Brzy přispěchal s kartičkami s barevným obrázkem japonské zahrady na rohu české ambasády, kde bylo zakresleno *Ocelové haiku* a také John, jeho japonská žena Takko a jejich jezevčík Goro. „Kde na to seženeš peníze?“ zeptal jsem se Johna.

Týden po vyslovení otázky mě John pozval do nejstaršího kina v Londýně zvaného Coronet, na akci Nottinghillského okrašlovacího spolku. Nejprve se promítala komedie *Ryba zvaná Wanda* a pak následovalo fund raising, neboli obírání bohatých obyvatel Notting Hillu v režii Johna Scotta. Na úvod hlasem ragbyového kapitána zařval: „Právě jsem se vrátil z Říma, všechno je tam Mňjaam! A rozhlídněte se kolem sebe! Jaký hnus! Jak v tom můžeme žít!?“ Pak se výhrůžně, jako svalnatá egyptská sfinga postavil do dveří a nepustil ven nikoho, kdo by mu do čepice neutrousil aspoň dvacetilibrovku. Každý z oloupených dostal za odměnu kartičku s vymalovanou japonskou zahradou, Johnem, Takko a jezevčíkem Gorem.

Johnovy začátky v čele okrašlovacího spolku nebyly snadné. Jako svůj první okrašlovací projekt vymyslel nejkrásnější veřejné WC v Londýně. Postavil ho před svým domem na náměstíčku Westbourne Grove, odkud v srpnu každoročně startuje nottinghillský Karibský karneval. V jedné části trojhranné kachličkové budovy bylo WC, ve druhé luxusní květinářství. Před WC byly navíc dvě krásné lavičky. Za svou práci sklídl tvrdou kritiku. WC bylo nejen nejkrásnějším, ale i nejdražším pisoárem v Londýně a přispěvatelé mu měli za zlé, že utratil spoustu jejich peněz za něco, co ruší klid a smrdí jim před domy. To, že nejvíc potrestaným je právě John, protože na lavičkách před WC se večer scházejí *winos* a řvou mu před okny celou noc, nebrali v úvahu.

Za pár měsíců stála na rohu ambasády v místě zastávky autobusu č. 12 do Dullwiche namísto zasviněných, rozpadlých schodů krásná japonská zahrada se spoustou zeleně, bambusy, povlávajícími stébly travin a samozavlažovacím systémem. Stála 43 tisíc liber. John jistě doplatil mnoho peněz ze svého. I přes trpké zkušenosti s londýnskými *winos* nakonec akceptoval i dřevěné lavice zabudované do okrajů zahrady. Ani Václav Vokolek a ČEKOV nelenili, za chvíli byly na místě ocelové monolity a nic už nestálo v cestě slavnostní inauguraci japonské zahrady.

Přišla spousta zasloužilých krajanů včetně slečny Pokorné, představitele inspektora Dreyfusse Herberta Loma nebo staříckého básníka Ivana Jelínka. Přišel dokonce i konzervativní poslanec za volební obvod Kensington a Chelsea, který, jak se traduje, nemusí v tomto bohatém obvodu pro své znovuzvolení dělat nic jiného než chodit na party a opíjet se s voliči. Poslanec je navíc excentrik se zajímavými názory. Říkal, že Churchill svým angažmá ve druhé světové válce zničil britskou říši, že se měl raději spojit s Hitlerem a zaútočit na Sovětský svaz. Dotyčný nám nejdříve vytkl, že je na pamětní tabuli uveden jako Right Honorable, protože to je titul jen pro poslance, kteří jsou členy kabinetu, a tím byl jeho otec, ale ne on. Pak držel pohnutou řeč. Silně nahluhlý básník Ivan Jelínek zařval Václavu Vokolkovi do ucha: „Až já budu starostou, tak mi vousy narostou.“ Poslanec na chvíli zastavil